

Centrala pensionärsrådet

Datum 2024-02-01

Tid Förmöte 09.00-10.00, möte 10.00-12.00

Plats Kommunstyrelsens stora sessionssal

Deltagare Ylva Lengberg Kommunstyrelsen, ordförande

Niklas Arvidsson Kommunstyrelsen, ledamot

Birgitta Snygg SPF, vice ordförande

Dennis Åkesson SKPF, ledamot

Gull-Britt Byhlin RPG, ledamot

Lotta Löfgren-Hjelm FAS, ledamot

Ninni Dyberg PRO, ledamot

Marina Fransson Fritids- och folkhälsoförvaltningen, gäst

Susanne Karlsson Fritids- och folkhälsoförvaltningen, gäst

Maria Hallman Stadsledningskansliet, administratör

§ 1 Godkännande av dagordningen

Dagordningen godkänns

§ 2 Protokolljusterare

Birgitta Snygg

§ 3 Föregående mötes protokoll

Protokollet godkänns och läggs till handlingarna

§ 4 Är Borås en trygg och säker kommun?

Marina Fransson från Fritids- och folkhälsoförvaltningen (FOF) är inbjuden som gäst och arbetar som utvecklingsledare med bl.a. frågor om brottsförebyggande och trygghet.

Marina börjar sin presentation med att förklara olika begrepp för att vi ska få ett gemensamt språkbruk och gemensam utgångspunkt. Det är skillnad på **säkerhet och trygghet**. Säkerhet är den faktiska risken att utsättas för brott och ordningsstörningar medan trygghet är individens upplevelse av sin egen säkerhet. Trots att en plats är säker, det vill säga att risken att utsättas för brott är låg, så kan platsen ändå upplevas otrygg och vice versa.

Normer är samhällets kollektiva uppfattning om vad som är ett bra eller rätt sätt att agera på eller vara. En del av samhällets normer uttrycks i lagstiftning medan andra uttrycks i traditioner, seder och bruk.

Kontroll kan se olika ut, risken att bli upptäckt kan vara avskräckande varför kontroll kan vara en viktig brottsförebyggande åtgärd. Formell kontroll avser någon form av övervakning där andra har till uppgift att ingripa i samband med olämpligt eller brottsligt beteende t.ex. polis och ordningsvakter. Informell kontroll syftar till social kontroll. Exempelvis skulle en städerska på en grundskola utgöra en informell kontroll genom sin vuxennärvaro bland eleverna.

Ett särskilt utsatt område är ett geografiskt avgränsat område som kännetecknas av en allmän ovilja att delta i rättsprocessen där det även kan förekomma systematiskt hot och våld mot vittnen, målsägare och anmälare i området, parallella samhällsstrukturer, extremism, fundamentalistiskt inflytande där människors fri- och rättigheter begränsas eller en hög koncentration av kriminella. I Sverige finns 17 särskilda utsatta områden och två av dem finns i Borås, Norrby och Hulta/Hässleholmen.

Det **brottsförebyggande arbetet** syftar till att minska, begränsa eller slå ut brottslighet och dess konsekvenser. Det **trygghetsskapande arbetet** syftar till att öka medborgarnas upplevda trygghet. Det är Lag 2023:196 som beskriver kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete

Vilket arbete pågår i Borås gällande trygghet och säkerhet?

- Hösten 2023 togs en lägesbild över brottsligheten och dess konsekvenser i Borås fram.
- Arbetet pågår nu med att ta fram en åtgärdsplan över stadens brottsförebyggande arbete.
- Parallellt pågår arbetet med att ta fram en samverkansöverenskommelse mellan Borås Stad och Lokalpolisområde Borås avseende det brottsförebyggande arbetet i Borås.

Hur ser den nationella bilden ut med hot och sårbarhet på 2-3 års sikt?

- Man ser organiserad brottslighet som ett hot och en sårbarhet. Hotbilden är idag mer komplex och mångfacetterad. Tidigare kännetecknades organiserad brottslighet av narkotikabrott, våldsbrott och grova tillgreppsbrott såsom bankrån, värdetransportrån och smash- and grab-stölder. I dag kan en rad fenomen läggas till listan t.ex. organiserade och storskaliga angrepp mot välfärden, avancerade internationella investeringsbedrägerier, penningtvätt via globala nätverk, otillåten påverkan via infiltrering, kriminell expansion till mindre orter, brott via ombud, människoexploatering, illegal avfallshantering, näringsverksamhet som brottsverktyg, utnyttjade identiteter, falska handlingar och felaktiga registeruppgifter.
- Lågkonjunkturen är ett annat hot med ökad arbetslöshet som bidrar till en risk för växande skuggsamhällen. Konkursrelaterad brottslighet kan leda till bolagstömning, kreditbedrägerier och utnyttjande av lönegarantier, värvning av företag för brottsliga ändamål. 89 miljarder försvann förra året från Sverige.

- Säkerhetsläget är det tredje hotet med ett mer instabilt geopolitisknärområde och Sveriges medlemsansökan till NATO. Detta leder till ökade risker för påverkanskampanjer riktade mot landet.
- Tekniken kan leda till en ökad hotbild. Det har redan kunnat konstateras att bedrägerier har genomförts i Sverige där röster har klonats med hjälp av AI. Ett troligt målval för kriminella aktörer är automatiserade system. Med hjälp av AI skulle exempelvis årsredovisningar och deklareringslättnader kunna manipuleras för att undanröja brister i redovisningen. Avancerade brottsupplägg där AI ingår som ett verktyg kommer troligen att spridas till en vidare krets men även utvecklingen av AI-tjänster för kriminella ändamål kan i sig bli en vara att sälja. Att följateknikutvecklingen blir därmed viktigt för myndigheter.

Hur ser den lokala lägesbilden ut i Borås?

- Boråsarna upplever en större otrygghet och rädsla för brott i offentlig miljö än rikssnittet. Otryggheten har även försämrats lokalt gällande flera aspekter, på ett sätt som det inte gjort nationellt.
- Man ser en rekrytering av barn och unga till kriminella nätverk. Dekriminella nätverken är mer rörliga vad gäller både sin organisation och sin geografiska hemvist. Trots latent konfliktnivåer rekryteras och attraheras allt yngre personer som visar stor gränslöshet.
- Äldres utsatthet och otrygghet är komplex. De är mindre utsatta för brott och till viss del mer trygga i sina bostadsområden. De tenderar dock att i högre utsträckning undvika aktiviteter på grund av oro och deras brottsutsatthet kan få större konsekvenser än för andra grupper.

§5 Fritids- och folkhälsofrågor

Susanne Karlsson från Fritids- och folkhälsoförvaltningen (FOF) är inbjuden som gäst och berättar om förvaltningens uppdrag.

Fritids- och folkhälsoförvaltningens uppdrag är att arbeta för goda förutsättningar för att nå en jämlik hälsa och en meningsfull fritid för alla.

För att alla ska ha förutsättningar till en god hälsa och en meningsfull fritid, finns kostnadsfria möjligheter för deltagande t.ex. spår och leder, mötesplatser.

Förvaltningen har många verksamheter bl.a. att ta fram underlag för att bra beslut ska kunna fattas. Valfärdsbokslutet görs vartannat år och visar hur folkhälsan ser ut i Borås. Andra underlag är Fokus äldres hälsa och Områdesutveckling. För mer information om Valfärdsbokslut, Fokus äldres hälsa och Områdesutveckling:

[Jämlikhetsdata](#)

FOF samordnar två uppdrag från Kommunfullmäktige: Överenskommelsen och Lokalt inflytande, demokratifrågor och mötesplatser. Förvaltningen ser civilsamhället som en naturlig samarbetspart och det arbetar man bl.a. i Överenskommelsen. Överenskommelsen handlar om hur kommunen och civilsamhället ska kunna utveckla och fördjupa sitt samarbete, man går

tillsammans i ett partnerskap och arbetar tillsammans under en längre tid för att gemensamt uppnå ett mål. Lokalt inflytande, demokratifrågor och mötesplatser har tre arbetsområden: Nätverk barn och unga, Områdesnätverk och Ortsråd.

Andra områden som FOF arbetar med är friluftsliv, föreningsliv, badplatser utomhus (24 st), mötesplatser, öppen ungdomsverksamhet, badhus (6 st) samt samordnar och leder målområdet God start i livet och goda uppväxtvillkor inom Socialt hållbart Borås m.m.

Under 2024 finns flera områden som förvaltningen arbetar med. Budgeten för året är 296 miljoner + bidragsramen på 46,8 miljoner. Bidragen till föreningarna ligger kvar. Under året har man aktivitetsdagar i 11 geografiska områden och förhoppningsvis kan man inviga Sjöbohuset under hösten. Inom Socialt hållbart Borås fortsätter områdesutvecklingen på Norrby, men fokus läggs nu på Sjöbo och Hässleholmen. Skola som arena har funnits på Sjöbo och startar nu upp även på Hässleholmen och Sjöbo. Skola som arena innebär att föreningslivet och skolan samarbetar, där skolan ses som den naturliga knutpunkten. Fler aktörer använder skolans lokaler efter skoltid och har sina verksamheter där. Det finns många aktiviteter som vänder sig till barn och unga, men också aktiviteter för vuxna och familjer som bor i området.

En synpunkt från pensionärsföreningar gällande Träffpunkt Simonsland och känslan av konkurrens hänvisas till att ta upp på Au-möten som ordnas 1 ggr/månad. Då träffar föreningarna ledningen i huset för att diskutera gemensamma frågor och synpunkter. Hasse Ekblom är kontaktperson för dessa möten. Kommunen ska komplettera, inte konkurrera.

En fråga kring hemlöshet uppkommer på mötet och den tas upp vid kommande möte.

§6 Sammanfattning av uppföljning av rådets arbete år 2023

Eftersom alla administratörer för de fyra råden inte erhållit så många enkätsvarförlängs svarstiden och en sammanfattning kommer att skickas ut via mail till ledamöterna så snart som möjligt.

§7 Svar på följdfrågor och övriga frågor från föregående möte

De synpunkter på kollektivtrafiken som inkom vid föregående möte är överlämnade till Jan Petersson, som kommer att ta med dem till Trafikrådets nästa sammanträde.

Frågan gällande kostnaden för Seniorkortet om det skulle gälla alla dagar och alla tider i veckan uppkom vid föregående sammanträde och svaret är: Kollektivtrafiknämnden beslutade 7 december 2022 att Borås, Göteborg, Mölndal och Partille endast kan välja ett seniorerbjudande i lågtrafik. Det handlar inte om kostnader utan om att i högtrafik är det många andra som reser och då riskerar vissa linjer/bussar bli överfulla. Borås Stad har ingen valmöjlighet i frågan. Kollektivtrafiknämnden ansvarar för VGRs kollektivtrafik och det är där frågan får drivas vidare.

Vid föregående möte uppkom frågan om valet av ny vice ordförande i rådet år 2024. Enligt reglementet ska en ny vice ordförande i de fyra råden väljas årligen. Det skedde inte i årets val. Centrala pensionärsrådet valde en ny ordförande, men de andra tre råden valde att inte välja en ny ordförande. Orsakerna till detta var att några ledamöter upplevde sig obekväma med arbetsuppgiften av olika orsaker och var nöjda med tidigare ordförande fortsatte sitt arbete under 2024.

§8 Trygghetslarm

Svar från Maria Rangefil, tillförordnad verksamhetschef för VÄF:

Efter sommaren förra året genomfördes en omförhandling med Everon som slutade med att den delen av avtalet som rör trygghetslarm i ordinärt boende tas bort. Den 19 december fattade Vård- och äldrenämnden ett tilldelningsbeslut om att teckna avtal med SOS Alarm och avtalet har tecknats. Det kommer att ske ett utbyte av samtliga larm och kameror för digital tillsyn, som påbörjas den 1 februari och ska vara klart senast den 30 juni 2024.

Samtliga personer som har ett trygghetslarm kommer få ett informationsbrev inom kort och de kommer inför utbytet också att bli kontaktade av en tekniker för bokning av tid.

Det är viktigt att veta att personal som byter ut larm kommer identifiera sig med tjänstekort och ha arbetskläder. Om den person som ska få sitt larm utbytt vill vara extra säker på att det är personal från kommunen så kan personen i fråga be om att få dörren öppnad med det digitala låset.

Borås Stad har kvar avtalet med Everon för vård- och omsorgsboende och korttid. Arbetet med att lösa kvarstående problem och utvecklingspunkter enligt avtalet fortgår. Förvaltningen har täta avstämningar med företaget för att säkerställa att ny release av mjukvara åtgärdar kvarstående problem.

§9 Socialstyrelsen jämförelsetjänst Äldreguiden

Äldreguiden är en tjänst som Socialstyrelsen tillhandahåller, där man kan jämföra hemtjänstgrupper och Vård- och omsorgsboenden.

Länk till Äldreguiden:

[Äldreguiden](#)

§10 Hälsodagar på Mötesplatser för äldre och Träffpunkt Simonsland

Träffpunkt Simonsland har ingen hälsodag inplanerad. Det finns aktiviteter som berör ämnet hälsa t.ex. samtalscafé God hälsa.

Temaföreläsningar "Livsviktig fika" tar upp områden med viktig information t.ex. polismyndigheten informerar om hur man skyddar sig mot bedrägerier, räddningstjänsten informerar om brand, centrum för kunskap och säkerhet

Borås Stad Datum 2024-02-01 Sida 6(7)

(CKS) informerar om vad man kan göra om en kris uppkommer och en föreläsning handlar om hur man bevarar sin goda hälsa.

Länk till Träffpunkt Simonslands aktiviteter :

[Aktiviteter på Träffpunkt Simonsland](#)

Mötesplatserna för seniorer har inte någon hälsodag inplanerad. De fortsätter med temamånader och en gemensam aktivitet. Under januari-mars har mötesplatserna temat förebyggande verksamhet och gemenskap, i april månad är det en kostföreläsning och minmässa på Hultahuset samt i maj är det rörelseglädje som tema med bl.a. en äventyrspromenad. Allt marknadsförs med affischer på mötesplatserna och i seniorkalendern. Länk till Seniorkalendern:

[Seniorkalendern](#)

§11 Seniorfestival i Göteborg 20-22 mars

Under mars kommer Seniorfestivalen äga rum på Svenska mässan i Göteborg. Inträde 140 kr.

Programmet är inte klart ännu. Länk med information:

[Seniorfestivalen](#)

§12 Äldreombudet informerar

Ofrivillig ensamhet

Vård- och äldreförvaltningen fick i uppdrag av Vård- och äldreutskottet att göra en kartläggning av arbetet som pågår för att minska ofrivillig ensamhet hos äldre. Syftet med kartläggningen var att den ska vara till underlag för fortsatt arbetet med att förebygga och förhindra ofrivillig ensamhet hos äldre. Under år 2022 sammankallades därför en arbetsgrupp som skulle arbeta med uppdraget. Arbetsgruppen bestod av politiker från VÄN, Svenska kyrkan, Borås Besöksverksamhet, representanter från lokalt pensionärsråd VÄN samt tjänstepersoner från Borås Stad, bl.a. äldreombudet. Resultatet från arbetsgruppen har redovisats för Vård- och äldreutskottet och resulterade bl.a. med att en informationsbroschyr skulle tas fram om vart man kan vända sig vid ofrivillig ensamhet för att kunna engagera sig på olika sätt.

Under år 2023 har broschyren tagits fram och kommer att tryckas i en upplaga och kommer att finnas på flertalet ställen i staden där många människor rör sig bl.a. vårdcentraler, religiösa samfund, hjälporganisationer. Den kommer även att finnas digitalt på Borås Stads websida.

Broschyren delas ut till rådets ledamöter.

Kyrkornas matbutik

Kyrkornas matbutik är ett samarbete mellan Frälsningsarmén, Svenska kyrkan, Pingstkyrkan, Brokyrkan, Korskyrkan och Equmeniakyrkan i Sjömarken. Det är en social matbutik där matvaror räddas från att slängas och kan därför köpas till ett billigt pris. Betalning sker med kontanter eller Swish. Det finns två matbutiker, en på Bohusgatan 3 på Norrby och i kyrkan på Hässleholmen. Mer information finns på Facebook.

§13 Övriga frågor

Bussbolaget har dragit in tiderna för busschaufförerna. Det är orsaken till att endel chaufförer kör tidigare än avgångstiden för att köra ikapp och hinna i tid. Synpunkten skickas till Jan Petersson.

Vad har hänt med GPS-larmen som provades vid både ordinärt boende och vård- och omsorgsboende? Frågan skickas till lokalt råd Vård- och äldrenämnden.

Om en person har fått insats beviljad med Trygghetslarm, så blir ett nyckelfritt lås installerat, som öppnas av omsorgspersonalens mobiltelefoner. Ibland lyser lampor i olika färger i låset – vad betyder de olika färgerna? Frågan skickas till lokalt råd Vård- och äldrenämnden.

Nästa möte

Temamöte 10 april kl 13-16

Underskrift